

UNIVERSITI SAINS MALAYSIA

Peperiksaan Semester Pertama
Sidang Akademik 1992/93

Oktober/November 1992

ZSC 307/2 - Ilmu Fizik Keadaan Pepejal I

Masa : (2 jam)

Sila pastikan bahawa kertas peperiksaan ini mengandungi EMPAT muka surat yang bercetak sebelum anda memulakan peperiksaan ini.

Jawab kesemua EMPAT soalan.

Kesemuanya wajib dijawab di dalam Bahasa Malaysia.

Pemalar-Pemalar:

Jisim Elektron Bebas = $m = 9.1095 \times 10^{-31} \text{ kg}$

$\frac{\text{Pemalar Planck}}{2\pi} = \frac{h}{2\pi} = \hbar = 1.05459 \times 10^{-34} \text{ Js}$

Pemalar Boltzmann = $k_B = 1.3807 \times 10^{-23} \text{ JK}^{-1}$.

1. (a) Perihalkan dengan jelas

- (i) Kekisi Bravais dan
- (ii) Kekisi Resiprokal.

(20/100)

(b) Tunjukkan bahawa sudut di antara sebarang dua garisan (ikatan) yang menghubungkan satu atom C ke empat atom C jiran terdekat yang lain di dalam kekisi intan ialah $109^\circ 28'$.

(20/100)

(c) Vektor-vektor primitif bagi kekisi Bravais heksagonal ringkas dapat diberi sebagai

$$\underline{a}_1 = a\hat{x} ; \quad \underline{a}_2 = \frac{a}{2}\hat{x} + \frac{\sqrt{3}}{2}a\hat{y} ; \quad \underline{a}_3 = c\hat{z}$$

dengan $\hat{x}$, $\hat{y}$ dan $\hat{z}$ ialah vektor-vektor unit dalam arah paksi x, y dan z.

- (i) Tentukan vektor-vektor kekisi resiprokalnya.
- (ii) Hitungkan magnitud vektor-vektor kekisi resiprokal tersebut.
- (iii) Lakarkan bentuk kekisi resiprokal tersebut dengan merujuk kepada paksi x, y dan z.
- (iv) Nyatakan bentuk kekisi resiprokal tersebut dan perbezaannya (sekiranya ada) dengan kekisi Bravais heksagonal ringkas.

(60/100)

2. (a) Di dalam satu kekisi linear monoatom terdapat N atom berjisim m yang setiap satunya mengalami tindakan bersaling dengan jiran terdekat sahaja. Jarak keseimbangan di antara atom ialah a dan pemalar daya yang terlibat ialah μ .

- (i) Terbitkan satu persamaan bagi perhubungan sebaran kekisi linear monoatom ini dalam sebutan m, a, μ dan vektor gelombang k.
- (ii) Dapatkan satu persamaan bagi tenaga satu fonon yang disekutukan dengan mod berfrekuensi sudut maksimum.
- (iii) Tentukan bilangan mod yang mempunyai vektor gelombang di antara k dan k + dk dalam sebutan N, a dan dk.
- (iv) Tunjukkan bahawa ketumpatan mod (keadaan) diberi sebagai

$$g(\omega) = \left(\frac{2N}{\pi}\right) (\omega_m^2 - \omega^2)^{-\frac{1}{2}}$$

dengan ω_m ialah frekuensi sudut maksimum.

(70/100)

(b) Dalam satu ujikaji bagi menentukan haba spesifik C_V sesuatu logam, didapati graf $\frac{C_V}{T}$ lawan suhu T^2 menghasilkan satu garis lurus yang memintas paksi $\frac{C_V}{T}$.

Perihalkan dengan terperinci maksud graf ini.

(30/100)

3. (a) Terangkan dengan jelas Petua Matthiessen bagi kerintangan elektrik.

(20/100)

- (b) (i) Gunakan Persamaan Schrödinger bagi menunjukkan bahawa tenaga Fermi bagi gas elektron pada keadaan dasar ialah

$$E_F = \frac{\hbar^2}{2m} (3\pi^2 n)^{2/3}$$

dengan m dan n masing-masing ialah jisim dan kepekatan elektron.

- (ii) Logam K mempunyai kepekatan elektron $1.4 \times 10^{22} \text{ cm}^{-3}$. Tentukan vektor gelombang Fermi, halaju Fermi dan tenaga Fermi jika jisim berkesan elektron tersebut adalah sama dengan jisim elektron bebas.

(40/100)

- (c) Tunjukkan dengan jelas bahawa persamaan

$$\left(\frac{-\partial f(E)}{\partial E} \right)$$

bagi taburan Fermi-Dirac $f(E)$ dalam keadaan teruja adalah bersimetri cermin dan bernilai maksimum pada tenaga $E = E_F$.

(40/100)

4. (a) Bincangkan dengan jelas proses penyerapan optik bagi menentukan jurang jalur E_g di dalam hablur

- (i) jurang terus dan
(ii) jurang tak terus.

(40/100)

- (b) Dalam satu ujikaji Kesan Hall ke atas semikonduktor Ge intrinsik, data-data berikut diperolehi bagi kepekatan pembawa elektron pada suhu-suhu tertentu.

...4/-

Kepekatan Pembawa Elektron n_i (m^{-3})	Suhu T(K)
7.6×10^{15}	200
4.9×10^{16}	215
2.1×10^{17}	230
7.5×10^{17}	245
2.5×10^{18}	260
7.8×10^{18}	275
2.1×10^{19}	290
5.2×10^{19}	305

- (i) Tentukan jurang jalur E_g bagi Ge intrinsik tersebut dengan memplot satu graf yang bersesuaian.
- (ii) Adakah nilai jurang jalur yang diperolehi lebih jitu jika dibandingkan dengan nilainya yang diperolehi daripada penyerapan optik? Jelaskan jawapan anda.

(60/100)